POLAKKERNES „PACIFICATION“ I ØSTGALIZIEN

AF MYKOLA MOROSENKO

O. MAIDANJUK
STOCKHOLM, SWÉDEN

UDGIVET AF
DET UKRAINSKE PRESSEBUREAU
KØBENHAVN 1919

POLAKKERNES „PACIFICATION“

I

ØSTGALIZIEN

AF

MYKOLA MOROSENKO

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

UDGIVET AF
DET UKRAINSKE PRESSEBUREAU
KØBENHAVN 1919

„Den polske Regering bemyndiges til at oprette en Civil-Regering i Østgalizien, efter at have sluttet en Overenskomst med de allierede Magter og deres Forbundsfæller. hvorefter der saa vidt muligt vil blive ydet Indbyggerne territorial Autonomi, saavel som politisk, religiøs og personlig Frihed . . . . ."

Paris, d. 11. Juli 1919.

I.

FREDSKONFERENCEN i Paris har igen afsluttet et af Historiens Kapitler. Der er trukket en ny Grænselinie paa Kortet over Evropa. Østgalizien — og med det omtrent 4 Millioner Ukrainere — er tildelt den polske Stat.

Det er beklageligt, at man i Vestevropa kender saa lidt til den nærliggende Orient i Forhold til, hvad man véd om den fjerne Orient; derfor er Fredskonferencens Bestemmelse over Østgalizien her blevet modtaget med saa ringe Interesse; i Virkeligheden har denne Afgørelse en større Betydning, end det ser ud til ved første Øjekast; maaske er den langt vigtigere end Fredstraktaterne med Rumænien, Bulgarien og Tyrkiet.

Den russiske Revolution, Omstyrtningen af den Habsburgske Trone og Tysklands Nederlag har kaldt to Nationer ved Mellem- og Østevropas Grænser til Live som selvstændige Stater. Disse har, dels paa Grund af deres Størrelse og etnografiske Beliggenhed, dels paa Grund af deres Rigdom spillet en stor Rolle i Evropas politiske Liv, og det vil de ogsaa komme til i Fremtiden. De to Nationer er: Ukrainerne, et Folk paa 45 Mill., og Polakkerne, der udgør 20 Millioner. De har fælles Grænser, og gennem Aarhundreder har Kampen om Magten, Herredømmet og Befrielsen raset mellem dem.

Det havde derfor været en smuk Opgave for Fredskonferencen og en Opgave, der ikke var vanskelig at løse, at bilægge Stridighederne mellem disse to Folk ved at fastsætte deres Magtsfære efter de etnografiske Territorier; paa denne Maade havde de begge faaet Lejlighed til at leve i Fred og udvikle sig kulturelt og økonomisk; dette vilde have haft den største Betydning for den almindelige Fred i hele Evropa. I Stedet for er der nu tændt en ny Krigsfakkel, der uden Tvivl vil kunne brænde i Aarevis.

Magthaverne vil saa at sige blive tvunget til at genoptage det „løste Spørgsmaal", alene af den Grund, at de undertrykte Folk selv vil tage det op.

For bedre at kunne forstaa de politiske Forhold, maa man frem for alt ikke glemme, at Ukrainerne er et gammelt Kulturfolk. Allerede i det 10ende, 11te og 12te Aarhundrede var Ukraine en mægtig Stat med Kiev som Centrum, og efter dette første Riges Fald oprettedes et selvstændigt Kongerige Galizien og Lodomerien.

Midt i det 14. Aarhundrede kom Ukrainerne imidlertid for en stor Del ind under polsk Herredømme, og efterhaanden blev deres Stilling saa sørgelig og uudholdelig, at de midt i det 17. Aarhundrede gjorde almindeligt Oprør mod Polakkerne. Efter kortvarige, men heftige Kampe lykkedes det dem at befri sig for det polske Aag.

Endelig kom de galiziske Ukrainere ved Polens Deling ind under den østrigske Stat. Deres Land, Østgalizien, blev sammensvajset med det polske Vestgalizien til én Provins. Ukrainernes Del af Galizien med sin frugtbare Jord og sine Naftakilder laa som et fristende Operationsfeldt for de polske Godsejere og Kapitalister. Det fattige polske Galizien var ingenting i Sammenligning med dette frugtbare og rige Land, og den polske Adel søgte ved alle mulige Midler at til-

egne sig disse fremmede Territorier. Det lykkedes. Under den østrigske Regerings Protektion blev næsten alle Embeder i det ukrainske Østgalizien besat med Polakker, og den polske Adel søgte igennem dem at udelukke Ukrainerne fra enhver kulturel, politisk og økonomisk Udvikling; de blev dømt af polske Dommere, og deres Børn blev i Skolerne poloniserede af polske Lærere. For yderligere at befæste deres Magt i Østgalizien indførte Polakkerne polske Bønder, saaledes som Tyskland indførte tyske Bønder i den Del af Polen, der var tildelt dem. Kort sagt, de søgte at undertrykke det ukrainske Folk ved ligegyldigt hvilke Midler, der stod til deres Raadighed; og det er saaledes intet Under, at Forholdet mellem Ukrainere og Polakker i Østgalizien efterhaanden har udviklet sig til en haardnakket politisk Kamp.

Alle disse Forsøg paa Undertrykkelse til Trods, var og blev Østgalizien ukrainsk; efter Professor Dr. Tomaschiwskyjs Statistik beløb, i Aaret 1910, Antallet af Ukrainere sig til 3,825,000 af Østgaliziens Befolkning — d. v. s. 70 pCt. — og Antallet af Polakker var 770,000 — altsaa 14 pCt. — de resterende 14 pCt. er Jøder og — et meget lille Antal — Tyskere.

Selv den officielle Statistik, der er udarbejdet af polske Embedsmænd, udviser i Aaret 1910, at der i Østgalizien er 62 pCt. græsk-katolske, altsaa ukrainske Indbyggere (3,291,000), 25 pCt. romersk-katolske, altsaa Polakker (1,350,000) og 12 pCt. Jøder (66,000) og endelig 1 pCt. Tyskere (39,000).

Nationalitets-Inddelingen i den polske Statistik falder ret mærkelig ud. Jøderne bliver her, ganske urigtigt og trods deres Modstand, tillige med mange græsk-katolske Ukrainere, regnet med til Polakkerne, saaledes, at der i Østgalizien skulde være 59 pCt. Ukrainere, 40 pCt. Polakker og 1 pCt. Tyskere. Jøderne er altsaa blevet ganske udeladt af Statistiken.

Som omtalt laa hele den politiske Magt, takket være den østrigske Regering, i Hænderne paa Polakkerne; der var i hele Østgalizien, selv i Distrikter, hvor den ukrainske Befolkning udgjorde 90 pCt., ikke en eneste ukrainsk Amtmand. De Stillinger, Polakkerne indtager i Østgalizien er et slaaende Bevis paa, at det polske Folk er trængt ind som Erobrere i dette Land. Den overvejende Del af dem er Embedsmænd og store Godsejere, men samtidig findes der i hele Østgalizien ikke een større By med absolut polsk Majoritet. Naar den polske Statistik dog mener at kunne nævne Steder med en absolut eller relativ polsk Majoritet, maa det tilskrives den Omstændighed, at Jøderne, der for Størstedelen bor i Byerne, mod deres Vilje bliver regnet med til Polakkerne. Selv Lemberg — Øjeblikkets Brændpunkt — der er den By i Østgalizien, der har den største polske Befolkning, har ikke polsk Majoritet; importerede polske Embedsmænd og deres Familier udgør ganske vist et ikke ringe Antal Indbyggere i denne By; men i Tilfælde af, at disse Embeder bliver nedlagt, maa de forlade Byen, og man kan altsaa ikke betragte dem som en fast Bestanddel af Lembergs Befolkning.

Men Polakkerne opnaaede dengang heller ikke for ingenting denne priviligerede Stilling i det tidligere Østrig. De maatte til Gengæld hjælpe den tysk-østrigske Stat med at undertrykke de nationale Minoriteter. I det østrigske Parlament saa man bestandig Polakkerne stemme med Tysk-Østrigerne imod Checkerne og Sydslaverne, og imod ethvert demokratisk Forslag, der forelaa fra de nationale Minoriteter eller fra Venstre. Som Tak for disse Tjenester fik de uindskrænket Magt i Galizien, en Magt, som de fuldt ud og uophørligt har benyttet sig af for at undertrykke Ukrainerne og Jøderne. Den galiziske Provins i Østrig blev paa denne

Maade et Majorat for den polske Schljachta, som hele Landets Befolkning var afhængig af.

Trods denne Undertrykkelse — eller takket være den — udviklede Ukrainerne sig i politisk, kulturel og økonomisk Henseende stærkere og mægtigere fra Aar til Aar. Den ukrainske Intelligens og Gejstlighed begyndte allerede for tresindstyve Aar siden et energisk Arbejde blandt Folket. Bøndernes og Arbejdernes Nationalfølelse voksede, saa man kunde mærke det fra Dag til Dag, og følgelig ogsaa deres politiske Magt. Den polske Godsejer giver hundrede Kroner for hver Stemme til den galiziske Landdag eller den østrigske Rigsdag. Men siden Aar 1900 har ikke en eneste af disse fattige Bønder og Arbejdere solgt deres Stemme. Før Krigen havde de galiziske Ukrainere allerede 27 Deputerede i den østrigske Rigsdag, og den nye Valgreform sikrede dem 65 Stemmer i den galiziske Landdag. Efter en lang Kamp rejste alle ukrainske Kommuner sig for at faa deres egne Kommuneskoler. Den polske Majoritet i Landdagen vilde ikke lade dem faa deres eget Gymnasium, saa grundlagde Ukrainerne selv Gymnasier i alle større Byer. Polakkerne vilde intet gøre for at oprette et Akademi for Videnskaberne, saa dannede Ukrainerne selv deres videnskabelige Selskab i Chevtchenkos Navn, hvis videnskabelige Arbejder har opnaaet stort Ry blandt fremmede Videnskabsmænd. For hvert Aar, der gik, erhvervede Ukrainerne sig nye Katedre ved Lembergs Universitet, og lige før Krigen var de i Gang med at bygge deres eget Universitet i Lemberg. Over hele Østgalizien er der spændt et Net af ukrainske Sparekasser, Forbrugsforeninger, landøkonomiske Foretagender, der arbejder med Hundreder af Millioner . . . . . .

Jo stærkere Polakkerne vil undertrykke det ukrainske Folk, des mægtigere udvikler hele Folkets Vilje sig. Det har ét Maal: Frihed og Uafhængighed.

II.

De enkelte Nationer i Østrig, der indtil Oktober 1918 var ufrie, fordrede Selvstændighed paa Grundlag af Præsident Wilsons Program om Selvbestemmelsesretten. Ukrainerne proklamerede ogsaa i en Nationalkonstituante, der blev sammenkaldt med dette for Øje, den 19. Oktober i Lemberg den ukrainske Stats Uafhængighed paa etnografisk ukrainsk Territorium i det tidligere østrigske Monarki. Samtidig erklærede de højtideligt, at de garanterede de nationale Minoriteter, der boede paa ukrainsk Jord, Polakkerne, Jøderne, Tyskerne, fuld Anerkendelse af deres Ret som Minoritets Folk, d. v. s., at de garanterede dem fuldstændig national Autonomi. Ukrainerne gav alle Ententestaterne saavel som alle de nationale Stater, der var oprettet paa det tidligere østrig-ungarske Monarkis Territorium, Meddelelse om Proklamationen.

Kort derefter fik Ukrainerne gennem officielle Meddelelser i den polske Presse at vide, at det i Warschau fra polsk Side var paa Tale, at forene alle de „historisk“ polske Lande, der med Magt og List i forrige Aarhundrede var blevet erobret, med Kongerig·t Polen. I Krakau besluttede imidlertid en polsk Likvideringskomission at sende sin Delegerede Fyrst Czartoryski til Lemberg, for at han kunde sætte sig i Besiddelse af hele Landet, altsaa ogsaa af det ukrainske Territorium, som allerede var proklameret som en Bestanddel af den ukrainske Stat.

Dette Skridt kunde kun tyde paa en Imperialisme, der hensynsløst negligerede Ukrainernes virkelige nationale Ret, og uvilkaarligt følte man sig hensat til den værste østrigske Reaktions Tider.

Men det ukrainske Nationalraad kom den polske Likvideringskommission i Forkøbet, da det vilde tilrive

sig Magten i det ukrainske Østgalizien: Den ukrainske Folkerepublik blev proklameret den 19. Oktober.

Den 1. November 1918 overtog det ukrainske Nationalraad ved Hjælp af de ukrainske Tropper og understøttet af de ukrainske Komitéer, der findes i alle Østgaliziens Landsbyer, Herredømmet over og Administrationen af hele det ukrainske Territorium mellem Floderne San og Zbrucz, de anvendte den samme Fremgangsmaade som andre Nationer i det tidligere østrig-ungarske Monarki havde benyttet sig af.

Ukrainerne overtog Regeringen i Landet i Ro og Orden uden nogen Anvendelse af Magt. Overalt lovede man højtideligt de nationale Minoriteter, at deres Rettigheder fuldt ud skulde respekteres; og det blev besluttet, at Ukrainerne med Hensyn til den endelige Fastsættelse af Grænserne og med Hensyn til deres Proklamation om Uafhængighed efter Selvbestemmelsesretten, skulde underkaste sig Fredskonferencens Afgørelse.

I hele Østgalizien foregik den fuldstændige Overtagelse af alle Embeder med den største Diciplin trods de mange Farer, den almindelige Ro og Orden kan udsættes for i en saadan Overgangstid, og overalt, hvor Ukrainerne ubestridt er Herrer, er det offentlige Livs rolige Udvikling ikke paa nogen Maade blevet forstyrret. Det bedste Bevis herfor er, at trods de stærke Modsætninger, der er mellem den fattige ukrainske Bondebefolkning, som i saa lang Tid har lidt under Polakkernes Chikanerier og uretfærdige Udnyttelse, og den rige Godsejer, er der ikke forefaldet noget Tilfælde, hvor Bønderne har villet tilegne sig polsk Ejendom, ligeledes har Jøderne, der i hele Polen har været udsat for frygtelige Progromer, i de Dele af Østgalizien, som Ukrainerne havde besat, uforstyrret kunnet fortsætte deres daglige Beskæftigelse.

Medens bolshevikiske Uroligheder hørte til Dagens

Orden ved Polens Nordgrænse og i alle mellemeuropæiske Lande, blev Østgalizien, takket være den ukrainiske Regering, forskaanet for den Slags Udskejelser.

Kun Lemberg, der ligger over hundrede Kilometer inde i det ukrainske Territorium, blev Skueplads for en rasende Krig. Da Ukrainerne den 1. November 1918 havde erobret Lemberg, bøjede ogsaa de polske Kredse i Byen sig for Kendsgerningernes Magt, saa meget mere som Ukrainerne garanterede fuldstændig Orden og personlig Sikkerhed for alle og forsynede Byen rigeligt med Levnedsmidler.

Først nogle Dage efter tog polske civile Borgere — især Ungdommen — i Byens Periferi, under Anførsel af polske Legionsoldater, Kampen op imod de ukrainiske Tropper i Byen; de havde om Natten bemægtiget sig et Vaabendepot og aabnede Ilden mod Ukrainerne fra et Baghold. Ukrainerne blev nødt til at forsvare sig mod Polakkernes Angreb; men de ønskede kun at sætte en Stopper for disse Uroligheder uden at skride til skarpere Forholdsregler. Ukrainerne udtog ikke engang Gidsler blandt Polakkerne, skønt de godt kunde have gjort det, men forklarede Magistraten, der helt igennem bestod af Polakker, deres Hensigt og erklærede, at de var villige til at forhandle i Mindelighed om, hvorledes man skulde ordne Forholdene i Byen, saa længe Overgangstiden varede. Men al denne Imødekommenhed nyttede intet. De polske Afdelinger fortsatte deres Angreb fra Baghold og fik Tilslutning fra den polske Civilbefolkning; polske Frantirører skød fra Husene ud paa de ukrainske Patruljer, der var blevet sendt ud for at opretholde Ordenen i Byen, og de polske Flyvere bombarderede Byen.

Paa samme Tid organiserede den polske Regering i Warschau og Krakau deres Hærafdelinger ved Tarnov til et Overfald paa Ukrainerne.

Dengang Ukrainerne havde erobret Lemberg, søgte de at opretholde den almindelige Ordenen og sluttede endogsaa Vaabenstilstand med Polakkerne; ikke desmindre kom der den 21. November to Pansertog fra det polske Vestgalizien, under Anførsel af General Boja, til Lemberg. Krigen begyndte igen, og Polakkerne erobrede Lemberg.

Da de polske Tropper den 21. November trængte ind i Lemberg, rømmede Ukrainerne Byen, fordi de vilde undgaa unødvendig Blodsudgydelse. Kampen fik alt i alt en temmelig rolig Karakter. Ukrainerne haabede nemlig stadig paa, at Fredskonferencen i Paris vilde ordne dette Stridsspørgsmaal paa en retfærdig Maade, de forsøgte hele Tiden at komme til Forstaaelse med Polakkerne og gjorde intet Forsøg paa at erobre Lemberg tilbage. Denne Krigsstilstand varede til midt ind i Aaret 1919. Paa denne Tid rykkede den Hallerske Armé med hele sin moderne Udrustning ind i Polen for at kæmpe mod Bolshevikerne. Ukrainerne vidste, at den polske Ministerpræsident, Paderevski, i Paris højtideligt havde forpligtet sig til kun at anvende de Hallerske Tropper mod Bolshevikerne og under ingen Omstændigheder benytte dem i Kampen mod Ukrainerne; de vidste tillige, at Ukrainerne i det tidligere Rusland, der lige fra Begyndelsen havde ligget i Kamp mod de russiske Bolsheviker, netop nu vilde kæmpe det afgørende Slag med dém og forberedte en storslaaet Offensiv. Derfor betænkte de sig ikke paa at overføre alle deres bedste Tropper fra den polske til den bolshevikiske Front. Men da skete der det, at Hallers Armé — i Stedet for at kæmpe sammen med Ukrainerne mod Bolshevikerne — faldt dem i Rygggen og besatte næsten hele Østgalizien til Floden Zbrutcz, Musiken Paderewski havde denne Gang ikke alene spillet falsk, men overordentligt hæsligt. Offensiven mod Bolshevikerne maatte afbrydes. De allierede

Stormagters Repræsentant i Warschau gjorde Statspræsident Pilsudski klart, hvad den egentlige Bestemmelse med den Hallerske Armé var og paatalte, at Polakkerne havde brudt deres bestemte Løfte. Følgen blev, at den Hallerske Armé blev trukket ud af Østgalizien; umiddelbart derefter fik Ukrainerne igen Overtaget og erobrede Størstedelen af Østgalizien tilbage.

Men hvad der ikke var lykkedes Polakkerne ved Hjælp af Magt, opnaaede de ved List. Hr. Paderewski fik Fredskonferencens Tilladelse til at anvende den Hallerske Armé til en saakaldt *Pacification* i Østgalizien.

Den ukrainiske Hær, der led under Mangel paa tilstrækkelig Udrustning, Klæder og Forplejning kunde ikke holde Stand mod Hallers fortrinligt udrustede Hær, der stod under Anførsel af franske Officerer. I en Forsvarskamp paa Liv og Død rømmede Ukrainerne Skridt for Skridt deres fædrene Jord, indtil hele Østgalizien var i Fjendens Hænder.

III.

DEN eneste Maade, hvorpaa de polske Politikere har kunnet opnaa den saakaldte Pacifikation af Østgalizien, har sikkert været den, at de har fremstillet den ukrainske Hær, der kæmper i Østgalizien, som bolshevikiske Bander, der ikke foretager sig andet end grusomme Forfølgelser mod de uskyldige Polakker. I polske Aviser har der været skrevet om — opdigtede — ukrainske Grusomheder; paa denne Maade har man samlet et Bevis-Materiale, som kunde fremlægges i Paris.

At der ikke var bolshevikiske Bander i Virksomhed i Østgalizien, at der derimod opererede — og endnu

er — en national ukrainsk Hær, der kun har den ene Opgave, at beskytte Landet mod den polske Invasion, og at der, efter at Østgalizien var blevet proklameret som en selvstændig vestukrainsk Republik, herskede fuldkommen Ro og Orden i Landet, — alt dette kan de allierede Magters Udsendinge bekræfte; de havde Lejlighed til at rejse rundt paa hele det Territorium, der blev regeret af Ukrainerne, og de kunde saaledes selv overbevise sig om den virkelige Tingenes Tilstaud. Hvorledes Polakkerne i de ledende Kredse i Udlandet end har dokumenteret de Grusomheder, de siger, der er udøvet imod dem, saa kan man med rolig Samvittighed sige dertil, at deres Dokumentationer ikke stemmer overens med Kendsgerningerne, og at de har konstrueret et Bevis-Materiale, udelukkende for at vildlede dem, der skulde træffe en Afgørelse af Spørgsmaalet.

Den Fremgangsmaade, de polske Statsmænd benytter, naar de optræder med opdigtet Dokumentation af opdigtede ukrainske Grusomheder, er ikke ny, og i Særdeleshed er den en gammel Kending for dem, der i sin Tid var impliceret i de berygtede polske Valg i Galizien. Polakkerne klagede den Gang altid til den eftergivende østrigske Centralregering over de ukrainske Vælgeres „Terror"; derved opnaaede de, at der blev sat Massearrestationer af ukrainske Vælgere og overordentlige Foranstaltninger i Gang. Følgen var, at den polske Kandidat, selv i Distrikter med overvejende ukrainske Befolkning, blev valgt. Senere kom i den østrigske Rigsdag Sandheden for Dagen om de forskellige Former for polsk Valgsvindel, og om hvorledes Centralregeringen var blevet ledet vild. Men Sandheden kom altid for sent, for Polakkerne havde naaet deres Maal.

Hvorledes der nu fra polsk Side arbejdes med opdigtede Beviser paa ukrainsk Bolshevisme og de Volds-

handlinger, denne siges at begaa mod Polakkerne o. s. v. o. s. v. illustreres af følgende Eksempel:

For ikke længe siden bragte de polske Blade den Meddelelse, at en vis Peter Blacharskyj, en Polak, var bleven arresteret af Ukrainere; de havde skaaret Tungen af ham, stukket hans Øjne ud, skaaret Næsen af ham og snittet et Kors i Panden paa ham. Ugebladet „Tribuna“ i Lemberg bragte endogsaa et Fotografi af Blacharskyj, som man fortalte var saaledes tilredt. Den polske Erkebiskop Bilczewski udgav et Kirkebrev i Sagen om den myrdede Blacharskyj. Saaledes blev hele Polen belært og overbevist om, hvorledes Ukrainernes havde mishandlet Blacharskyj, og der kan ikke være Tvivl om, at Afbildningen af Ukrainernes grusomme Behandling blev sendt til Udlandet.

Blacharskyj var imidlertid kun konfineret af Ukrainerne i Stanislau og boede i Præstegaarden, hvor han kunde gaa frit omkring, og netop for faa Dage siden viste han sig til stor Forbavselse for Polakkerne i Lemberg, fuldstændig sund og rask paa Lembergs Gade, efter at Stanislau var bleven erobret af Polakkerne.

Den rumænske Komando i Østgalizien kan sikkert aflægge et af de klareste Vidnesbyrd om, hvorledes Polakkerne bibringer Fremmede en fejlagtig Mening om Ukrainerne og fortæller forvanskede eller fuldstændig opdigtede „Kensgerninger“ om ukrainske Voldshandlinger. Rumænerne har haft rig Anledning til at beskæftige sig med alle disse Ting under deres Okkupation af Østgalizien, og for Ukrainerne har deres Udsagn om Polakkerne stor Betydning, det er Tredjemands objektive Opfattelse af Kendsgerningerne; man bør heller ikke lade ude af Betragtning, at Rumænere og Polakker tilmed staar i venskabelig Forbindelse med hinanden.

Efter at Rumænerne havde besat den sydlige Del af Galizien med Jernbanelinien Delatyn-Kolomea og Dela-

tyn-Kerøsmøze, blev Generalerne meget overraskede, da der fra polsk Side indløb utallige Denunciationer mod Ukrainerne, hvorefter den rumænske Hær kunde frygte det værste fra den ukrainske Befolkning. Saaledes meddelte Polakkerne den rumænske Hærledelse i Kolomea, at Ukrainerne havde nedsablet alle rumænske Soldater i Omegnen, og at der var ukrainske bolshevikiske Bander i Anmarsch. Paa samme Maade angav de ogsaa enkelte Personer, f. Eks. Medlemmerne af den ukrainske Røde Kors Mission, deriblandt Dr. Alexander Maritczak, som blev anklaget som Bolshevik og beskyldt for at have myrdet 20 rumænske Soldater. Den rumænske Kommando traf omfattende Foranstaltninger, og Hr. Maritczak blev naturligvis fængslet som et farligt Individ. Men to Dage efter var Stemningen i den rumænske Hærledelse en helt anden; det viste sig nemlig, at alle Polakkernes Angivelser var grebet ud af Luften, og at de kun skulde tjene til at ophidse Rumænerne mod den ukrainske Befolkning. Den rumænske Hærledelse, f. Eks. General Zadik, Oberst Garotta eller Kommandant Daszkewytz vil allerbedst kuune bekræfte Sagens virkelige Sammenhæng.

Trods Polakkernes øjensynlige Ønske om at bemægtige sig hele Østgalizien, skulde man dog ikke have troet, at deres Okkupation af dette Land, der var fuldstændig ødelagt af Krigen, skulde udvikle sig til en systematisk og nøje udtænkt Udryddelseskampagne. Men de virkelige Kendsgerninger har overtruffet alle de værste Formodninger.

Allerede efter den polske Hærs første Invasion i Østgalizien i November f. A. stod det klart, at Polakkerne vilde benytte deres Overmagt over det okkuperede Land til at fortrædige den ukrainske Intelligens og den nationale patriotiske Bondestand. Hele Landsbyer blev udplyndret og nedlagt. Det Middel, der først og fremmest kom til Anvendelse var dog, at den

ukrainske Intelligens blev arresteret og borteskamorteret. Tusinde Ukrainere blev ført bort til Interneringslejrene i polsk Vestgalizien og i Kongrespolen, hvor de kom til at føre en elendig Tilværelse. Fangne ukrainske Officerer og Soldater blev grusomt behandlede i disse Lejre og ofte myrdet uden Grund.

I Lemberg blev den ukrainske cyrilliske Skrift forbudt, og snart efter blev ogsaa Udgivelsen af det eneste ukrainske Blad („Wpered") (Fremad), som en kort Tid var bleven taalt, standset.

Da Polakkerne i Følge Femmandsraadets Beslutning fik Mandat paa den saakaldte Pacifikation i Østgalizien til Floden Zbrucz med Tilladelse til at anvende den Hallerske Armé hertil, blev alle de ovennævnte Voldshandlinger og Grusomheder udvidet til et fuldstændigt Udryddelsessystem mod den ukrainske Befolkning. Det gælder for Polakkerne om at udnytte Tidens gunstige politiske Konjunkturer, saaledes at de, naar de har udryddet den ukrainske Intelligens med Ild og Sværd, og tilintetgjort det ukrainske Folks kulturelle Arbejde, har gjort Landet i den Grad kraftesløst, at det ikke mere vil kunne gøre nogen Modstand mod at blive indlemmet i det fremtidige polske Rige.

Fængsling af Ukrainere, baade i Lemberg og paa Landet, har ligefrem antaget utrolige Dimensioner. Hver Dag bliver Hundreder af Ukrainere arresteret og ført langt ind i Polen til Interneringslejre og under Transporten udsat for Polakkernes brutale Mishandlinger. De største Interneringslejre findes i selve Lemberg, i Dombie, Wadowice og Baranow, Szepiorna og Powiazki i Vestgalizien og tillige i de frygtelige Kasemater i Fæstningen Modlin og i Warschau, i den berygtede Straffeanstalt i Lemberg, Brygidki, hvor de farligste Forbrydere holdes indespærrede, er der fornylig anbragt 2000 Ukrainere, deriblandt over 200 Præster. Straffeanstalten er saa overfyldt af Fanger, at de Inter

nerede maa lægge sig paa det bare Gulv. Blandt de arresterede er der Mødre med smaa Børn paa knap et Par Maaneder. I de andre Interneringslejre hersker der lige saa umenneskelige Tilstande. I Fangelejren ved Wadowice blev Anastasia Widvj interneret med et Barn paa 6 Uger, og foruden dette er der 12 andre Børn i Alderen fra 2—10 Aar. Paa én Dag, den 1. Juli d. A., blev nedenstaaende Ukrainerinder ført til Brygidki med deres Børn: Fru Kiczera, Lærerinde fra Wiszenka, med et to Maaneder gammelt Barn, Anastasia Zwir med en fem Aars Dreng, Anna Zelena fra Kamionka Strumilowa med 6 Børn og mange andre.

Blandt de fængslede er meget betegnende de højststillede og mest ansete Ukrainere; fuldstændig uskyldige og uden nogen Grund er de indespærret i de frygteligste Kasematter. Hensigten kan kun være én, paa denne Maade at skaffe disse betydelige Personligheder af Vejen.

O. MAIDANJUK
STOCKHOLM, SWEDEN

I den sidste Tid er der blevet interneret over to Hundrede af de mest ansete Ukrainere, deriblandt den biskoppelige Vikar og Konsistorialraad fra Kamionka Strumilova, en gammel Mand paa 73 Aar, der flere Gange er blevet udmærket af Paven for sin Virksomhed i Kirken og blandt det ukrainske Folk; endvidere Dr. Cyryl Studynskyj, Professor ved Universitetet i Lemberg, Direktøren for Forsikringsselskabet „Dniester" Dr. Wladimir Ochrynowics og fhv. Rigsraad Jaroslaw Budzynowskyj, der i mange Aar var Deputeret i den østrigske Rigsdag.

De internede bliver behandlet brutalt, Forplejningen er utilstrækkelig og der bliver ikke ydet de Syge Lægehjælp. Det er intet Under, Døden hver Dag befrier adskillige Ukrainere fra det forfærdelige Fængsel.

I de sidste Dage blev der udtaget en gammel Militærkaserne i Lyczakowska Gyden til Opholdssted for internerede Ukrainere, skønt der staar flere andre Ka-

serner og Privathuse ledige i Byen. Men denne gamle Kaserne bestaar af skrækkelige, næsten bælgmørke, fugtige Celler, som nu er overfyldte med Ukrainere, aabenbart for at de skal dø én langsom Død derinde. Den almindelige Overbevisning er i hvert Fald, at ikke et af disse ulykkelige Mennesker vil komme til at se Dagens Lys mere.

Men endnu forfærdeligere end Massearrestationerne og Interneringerne er dog Mordene og Mishandlingerne paa fangne ukrainske Soldater og civile Borgere.

Af den overvældende Mængde af rædselsfulde Tilfælde skal vi blot anføre nedenstaaende som uigendrivelige Kendsgerninger:

I Jesupol ved Halicz marcherede Polakkerne igennem og hængte paa én Dag ikke mindre end 10 Bønder uden forudgaaende retslig Undersøgelse.

I Radechow blev Stedets Præst, en meget rolig og anset Mand, skudt af de polske Soldater — ligeledes uden Lov og Dom.

I Lysiatycze ved Stryj skød de polske Tropper paa samme Maade Stedets Præst Andrij Pelenskyj, tidligere ukrainsk Delegeret, Deputeret i den østrigske Rigsdag, en Mand, der har indlagt sig stor Fortjeneste blandt Befolkningen.

I Stryj henrettede de polske Soldater Præsten Ostap Nizankowskyj, mangeaarig Stedfortræder for Amtmanden og Direktør for landøkonomiske Organisationer.

I Zloczow tog de polske Tropper paa deres Gennemmarch Jernbaneforstauder Malischewskyj til Fange og mishandlede ham forfærdeligt. Malischewskyj var Jernbanekommissær paa Strækningerne fra Brody til Krasne og Podwoloczyska—Krasne—Lemberg og er vel kendt af den amerikanske Missions Chefer Bachmann og Rejsler som en dygtig Embedsmand, fra den Tid de opholdt sig i Krasne. De polske Soldater mishandlede den ulykkelige Mand saalænge til baade hans

Hænder og Fødder bogstavelig talt var kvæstet; derpaa førte de ham bevidstløs til Krasne. Malischewskyj svæver mellem Liv og Død.

I Sambor, Stryj og Stanislawiw samlede de polske Soldater paa deres Gennemmarsch Medlemmer af Intelligensen i Grupper og skød dem ned.

I Sokal blev Præsten Demczuk, en gammel Mand paa 70 Aar skudt uden Dom, udelukkende fordi hans Søn var Officer i den ukrainske Hær.

Ved Bartiatyn blev en ukrainsk Patrulje, der stod under Anførsel af Fændrik Kossar, taget til Fange. Da Fangerne blev ført til Lemberg, blev den ovennævnte Kossar skudt paa Stedet af en af de polske Legionsoldater. Paa samme Maade blev 7 Mand skudt blandt nogle ukrainske Soldater, der blev taget til Fange ved Lubaczow, og ved Siedliska ad Chyrow skød Polakkerne den ukrainske Oberstløjtnant Kremescko og mange andre.

Mekanikeren Karl Kurz fra Wien fortæller at han under sit Ophold i Stanislau lige efter at Polakkerne havde erobret denne By, har set, at de polske Soldater trængte ind i det ukrainske Militærhospital, slæbte nogle haardt saarede ukrainske Soldater ud og skød dem paa Stedet. Deriblandt var ogsaa en ukrainsk Løjtnant, der laa syg af Tyfus paa Hospitalet.

I Wodniki ved Bobrka stak polske Soldater begge Øjne ud paa Bonden Jasko Bodnar med en Bajonet, fordi han satte sig imod, at den sidste Ko, han havde, blev rekvireret. Bodnar er blevet helt blind. Alt blev rekvireret fra den stedlige Befolkning — rede Penge, Klæder og Sengeklæder.

Ved Wolosczyna ved Bobrka blev Overlærer Kazancki arresteret af de polske Tropper. Under Transporten til Lemberg blev han slaaet til Blods af Soldaterne, indtil han faldt bevidstløs sammen med syv store Saar i Hovedet.

Da fire ukrainske Fanger blev ført til Kulparkow ved Lemberg, anholdt de polske Soldater nogle ukrainske Soldater, der var blevet taget til Fange af polske Soldater fra Posen, og slog dem til Blods. Derefter sagde Anføreren: „Det er for besværligt at trække disse Hunde af Sted," og med nogle Revolverskud strakte han Fangerne til Jorden.

Fru Guldberger, der er gift med Overlægen paa et Hospital var Vidne til denne Udtalelse og den derpaa følgende Handling.

Embedsmand ved Jernbanerne, A. Krissa, der var i ukrainsk Tjeneste i Tarnopol, vendte tilbage til sin Familie i Lemberg, blev her straks arresteret og en hel Uge igennem slaaet til Blods i Fængslet. Hans Hustru, en Polakinde, vilde bringe sin Mand Mad, men blev vist bort med de Ord: „Deres Mand skal sultes og dø."

I Pidberecze ved Winniki slog de polske Legionsoldater hundrede uskyldige Mennesker til Blods, saa at de blev ganske sorte af Slagene.

I Labie ved Bobrka blev en Enke, Byens Kirkesangerske, der var Moder til syv smaa Børn, skudt uden Lov og Dom. Grunden hertil var, at det blev sagt, at der i Nærheden af Enkens Hus var blevet fundet et Gevær, Ukrainerne havde efterladt.

Man kan af nedenstaaende Vidnesbyrd faa endnu et Bevis paa, hvorledes Polakkerne behandler de Soldater, de har taget til Fange:

Protokol, skrevet i Kamenetz-Podolsk den 19. Juni d. A. Nærværende: Officer Brylynskyj, Underofficer Pawluk og Skytten Ivan Hladysch, 18 Aar gammel, fra Landsbyen Labytscha, Scholkwa-Distriktet, Østgalizien.

Skytten Ivan Hladysch er helt sort tilrøget, hans Hud i Ansigtet og paa Ørene falder af, hans Øjenbryn, Øjenvipper og Hovedhaar er brændt af. Han

gør Indtryk af at have gennemgaaet en stor Rædsel og siger:

Jeg stod ved 10. Brigade-Regiment fra Solotschiv 7. Kompagni. Vi stod ved Stillingen ved Solotshhiv og gik tilbage til Tarnopol under Tryk fra Polakkerne. Syd for Tarnopol, ved Jernbanestationen Ostriv, blev ti Mand af os med en Korporal sendt ud som Forpost. Klokken var dengang 2. Vi skulde hen til Stationen for at undersøge om Polakkerne allerede var der. Efter et Par Minutters Forløb saa vi en polsk Kavalleripatrulje paa 15 Mand, der var paa Vej til Stationen. Vi lagde os i Grøfterne og begyndte at skyde. Da vi ikke havde flere Patroner, vilde vi flygte. Polakkerne fangede os, og raabte: „Staa stille, Svin!“ Vi overgav os.

Først fratog Polakkerne os vore Penge, og derpaa alle de Smaating, som vi førte med os, Kamme, Spejle etc. De tog vore Geværer, bandt dem fast til Sadlerne og førte os derpaa bort. Efter en halv Times Forløb blev det befalet os at gøre Holdt; vi blev stillet paa Række, overhældt med Benzin, som de havde i en Beholder, der var bundet fast paa en Saddel. Derpaa kom en Polak hen til os, tændte Ild i vore Klæder med en Cigaret. De steg til Hest og red bort med de Ord: „Nu kan I Svin krybe i Jeres Ukraine.“

Da de var borte, rev jeg Bluse og Klæder af og forsøgte at kvæle Ilden. Medens jeg brændte, holdt jeg Øjnene lukkede, fordi jeg mærkede, at Ilden brændte mit Ansigt. Da jeg aabnede Øjnene, kunde jeg først intet se. Da der var gaaet en halv Time, kunde jeg skelne noget. To af mine Kammerater var brændt ihjel; de andre otte havde faaet større og mindre Brandsaar, der gjorde meget ondt. Vi gik mod Øst. Paa Vejen traf vi nogle Røde-Kors-Søstre. De tog dem, der var mest medtagne af Ilden, op paa deres Vogn, mens vi andre gik videre til Fods. Om Aftenen blev 5 af Kammeraterne tilbage i en Landsby, og jeg gik videre.

Jeg fandt mit Kompagni og blev sendt hen til Hospitalet i Tschortkow. Derfra kom jeg til Borshhiw, derfra til Melnyza, og nu er jeg i Kamenytz.

Nu gaar Ansigtshuden af, og jeg maa vænne mine Øjne til Lyset, for de løber i Vand. I Halvmørke kan jeg ikke se."

Ogsaa de ukrainske Kvinder lider under Polakkernes Raahed.

I Winniki ved Lemberg, blev unge Piger slæbt ud af Husene af de polske Soldater og offentligt voldtaget. Der blev forlangt betydelige Beløb for deres Frigivelse, og tit blev der betalt indtil 5000 Kr. for at udfri disse stakkels Ofre fra de vilde Polakker.

Den 8. Maj fortalte i Lemberg en polsk Stabssergent, Janovski, følgende: Da vi havde erobret Rissun, var det første, vi gjorde, at tage Kvæget og hvad der ellers var. Naar nogen vægrede sig ved at udlevere, hvad vi forlangte, blev han øjebllkkelig slaaet til Jorden. De andre Soldater tog hver en Kvinde, og jeg selv en Pige paa tolv Aar.

I Rawa Ruska voldtog de polske Soldater Natten mellem den 23. og 24. Marts to internerede Ukrainerinder, den ene efter den anden, paa en fuldkommen dyrisk Maade. De to unge Piger hed Anna Makun og Anna Cyhiw og var fra Pidduce. De blev begge to bundet paa Hænder og Fødder og de omkrigstaaende polske Soldater holdt paa dem, medens de andre efter Tur mishandlede dem kønsligt.

Fremmede, som har haft Lejlighed til at overvære de fortvivlede Forhold, Ukrainerne lever under i Østgalizien, bekræfter ovenstaaende Beskrivelser, om hvorledes den ukrainske Befolkning og i Særdeleshed Intelligensen bliver behandlet, samt Følgerne af Polakkernes djævelske Udryddelsessystem overfor den ukrainske Befolknlng.

F. Eks. staar der den 26. Febr. 1919 i det ansete

Dagblad „Narodni Listy“, der udkommer i Prag, følgende Beretning fra dets Korrespondent:

De Cheker, der lige er kommet tilbage fra polsk Fangenskab fortæller haarrejsende Enkeltheder om de Forhold, Ukrainerne lever under. Tusinder af dem opholder sig i polsk Fangenskab. I Krakau bliver de fangne Ukrainere daarligere behandlet end Kvæg. De kommer i Løbet af kort Tid til at se ud som vandrende Lig med indfaldne Øjne og fremstaaende Ansigtsknogler, mens Klæderne hænger i Laser omkring dem. Af Sult søger de efter Affald paa Gaderne og tager endogsaa de Stykker Brød op, som vore fangne har kastet fra sig, Polakkerne, staar for Brøduddelingen blandt Ukrainerne, og kaster med Vilje Brødet ned i Snavset. Det er intet Under, at Ukrainerne under saadanne Forhold dør som Fluer. Gennemsnitlig dør der 25—30 om Dagen af Sult og Tyfus. For de Syge bliver der ikke sørget. De faa, som fra Tid til anden bliver sendt til Hospitalerne, befordres dertil paa Vogne, som lige saa syge Ukrainere maa trække; de Polakker, der kommer forbi dem, fornærmer dem og spotter dem med ironiske Tilraab; de Syge bliver som oftest sendt tilbage med uforrettet Sag. Der forekommer ogsaa det Tilfælde, at de ulykkelige syge Mennesker dør undervejs . . . .

Om Fredskonferencen kender noget til disse sørgelige Kendsgerninger?

I Paris har de polske Herrer, der ved, hvorledes man utvungent bevæger sig henover Parketgulvene og kender den Kunst at holde Taler og føre forbindtlige Samtaler, forstaaet at faa Sympatien paa deres Side.

Allerede da Polakkerne første Gang rykkede ind i Østgalizien, blev hele Landsbyer, i Særdeleshed dem, man antog for patriotiske, ganske udplyndrede eller helt ødelagt. Landsbyerne i Distriktet Sodowa Wisznia

ved Lemberg brændte de polske Tropper af til Grunden og dræbte Befolkningen med deres Bajonetter.

Iwaszkiewycz, kommanderende General for de polske Reservetropper gav Ordre til Nedsabling af hele Befolkningen i flere Landsbyer og planmæssig Udplyndring af de ukrainske Indbyggere. Generalen var saa bekendt for sin Grusomhed, at endogsaa Polakkerne forlangte ham demissioneret. Dette vakte imidlertid et saadant Røre blandt Medlemmerne af den polske Milits, og de polske Chauvinister, at General Iwaszkiewycz efter kun tre Dages Forløb blev anmodet om paa ny at overtage Kommandoen, og den polske Regering gav ham fuldstændig frie Hænder.

Som et sidste Eksempel, der minder om de barbariske og rædselsfulde Voldshandlinger paa Balkan og i Armenien, ja snarere overgaar dem, vil vi tilsidst fortælle om Cherczes Skæbne:

Cherczes var blandt de polske Soldater kendt for at være en patriotisk ukrainsk By, og det blev derfor besluttet, at man skulde statuere et Eksempel paa, hvorledes patriotiske Følelser hos Ukrainerne skulde straffes. Landsbyen blev omringet af polske Legionærer og antændt fra alle Sider. Den flygtende Befolkning blev nedsablet med Bajonetter. Man saa, at Børn, der flygtede for Ilden, blev grebet af polske Soldater og levende kastet tilbage i Ilden.

Haand i Haand med Decimeringen af den ukrainske Befolkning paa hele det Territorium, der er okkuperet af Polakkerne gaar der en planmæssig Ødelæggelse af ukrainsk Kultur og ukrainsk Ejendom.

Alle ukrainske kulturelle Foreninger, endogsaa de videnskabelige Instituter er blevet lukket og plyndret af Polakkerne. I Lemberg blev f. Eks. det landøkonomiske Andelsselskab „Silskyj Hospodar“ og „Sojuz Tornowelnych Spilok“ (Handelsselskabernes Forbund)

lukket og deres Kontanter, Deposita og Magasiner blev beslaglagt.

Et eneste ukrainsk Trykkeri er i Virksomhed, ellers er de alle blevet beslaglagt af Polakkerne. F. Eks. klev endogsaa Brasilianerordenens Trykkeri i Zoelkiew rekvireret, Arkivet og Biblioteket blev dels tilintetgjort, dels taget bort af Polakkerne. En lignende Skæbne led Trykkeriet og Arkivet i Stauropigiansk Institut i Lemberg. Det er et af de betydeligste Instituter i Østgalizien, hvorfra man allerede i det 11. Aarhundrede drog Omsorg for at udbrede Kendskab til Litteraturen. Det har i Særdeleshed udfoldet stor Virksomhed i Kirkens Interesse.

Det ukrainske Nationalteater og samtlige ukrainske Folke- og Mellemskoler i Lemberg er blevet lukket.

Brasilianerordenens Kloster i Krechow blev tilligemed Biblioteket udplyndret og 43 Brasilianere blev slæbt bort fra Krechow og Zoelkiew til det vestlige Polen.

Paa Vejen mellem disse to Byer blev de næsten ødelagte, kostbare Antikviteter og Skriftsamlinger, som Polakkerne havde taget der, samlet op af Snavset af Folk, der gik forbi.

De ukrainske Lærebøger til Folkeskolen, som inden Krigen var blevet trykt med Skoleraadets Tilladelse, og som allerede var indført i de ukrainske Folkeskoler, blev efter Befaling fra Skoleinspektøren brændt i Massevis. Den stedlige Kommissær fik Befaling til at samle alle de ukrainske Lærebøger i Landsbyen paa ét Sted, derpaa blev der stukket Ild i Bunken, og de brændte op, saa at der blev ikke en eneste ukrainsk Lærebog tilbage.

Som man ved, bekender hele den ukrainske Befolkning sig til den græsk-katolske Religion. Ganske vist har denne Kirke sit eget sammel-slaviske Sprog, men den er forbundet med Kirken i Rom. Derfor har denne Unions-Kirke særlig Betydning for Udbredelsen af den

katolske Lære i Orienten, fordi man med Tiden haaber at kunne vinde hele den ortodokse Orient for den katolske Lære. Denne Kirke er imidlertid ogsaa et Bolværk mod Poloniseringen i Østgalizien, fordi den polske Befolkning gennemgaaende bekender sig til den romersk-katolske Kirke, der benytter sig af det latinske Sprog. Der bliver derved en Adskillelse mellem dem og Ukrainerne.

Det er intet Under, at Polakkerne i deres Udryddelseskampagne ogsaa har tænkt sig at undergrave Unionskirken for derigennem at udrydde den ukrainske Gejstlighed.

Unions-Kirkerne bliver udplyndret af polske Soldater. bliver anvendt som Stald for Militærhestene eller til Retirader. Dette var f. Eks. Tilfældet i Pikoluwice, Donazyr og flere andre Landsbyer. Kirkelige Processioner er forbudt. Ligeledes har Polakkerne næsten overalt nedlagt Forbud imod de gamle ukrainske Kirkesange i gammelslavisk Sprog. Hvis disse Forbud overtrædes, bliver Vedkommende idømt haarde Straife.

Det er næsten overflødigt at fortælle, at ukrainske Gejstlige fortrinsvis af højere Rang bliver offentligt mishandlede og spottet af polske Soldater. I Rawa Ruska hørte de polske Soldater en gammel Mand paa 70 Aar., der var Præst i Podtulidcze, bede sin Bøn i det gammel-slaviske Sprog. Til Straf trampede de paa ham. De ukrainske Gejstlige bliver anbragt i Celler sammen med berygtede Forbrydere og Banditter, som mishandler og spotter dem. F. Eks. kom den ukrainske Præst Marko Gij fra Uhnow ind i en Celle med notoriske Banditter; den polske Opsynsmand tog de Gevandter paa, som bruges i Unions-Kirken, og gav sig under Eder og Skældsord til at forrette Messen efter græsk-katolsk Ritus, medens Fangerne og Banditterne hørte paa det, for ved denne Blasfemi at pine Præsten og forhaane den græsk-katolske Kirke.

Myndighederne forbød Befolkningen at benytte sig af ukrainsk Sprog baade i Skrift og Tale; alle, der dog gjorde det, blev som oftest straffet korporligt. Af alle de utallige Eksempler paa dette utrolige Barbari og national Undertrykkelse, maa vi anføre nedenstaaende Tilfælde:

Det græsk-katolske Konsistoriums Dompræst i Premysl. Dr. Bohaczewskyj blev under Forhøret slaaet paa Øret af de polske Soldater, fordi han vovede at tale Ukrainsk. Den tjenstgørende Officer gav selv Ordre til denne Mishandling og sagde: „Lær denne Pope, at man ikke skal tale et Svinesprog!“ Bohaczewskyj blev saa forfærdelig tilredt, at hele hans Ansigt saa ud som et blodigt Saar. Han blev derpaa arresteret og ført til Distriktskommandoen i Przemysl. Da en Deputation af ukrainske Kvinder intervenerede hos Kommandanten for at Bater Bohaczewskyj skulde blive sat paa fri Fod, indrømmede denne, at der var sket Præsten Uret, men at han i sin nuværende Tilstand var for lidende til at komme ud af Fængslet.

En Søn af en ukrainsk Præst i Omegnen af Stryj, Pankiwskyj blev mishandlet af den samme Kommission i Przemysl, fordi han dikterede sine Udsagn til Protokollen paa Ukrainsk. Han blev ligeledes slaaet paa Øret i Officerens Nærværelse af den tjenstgørende Korporal, blev tvungen til at sige Resten af sin Beretning paa Polsk og til at underskrive Protokollen med polsk Skrift.

Unionskirkens højeste Dignitarer bliver haanet og nedværdiget af de polske Soldater. Hos den græsk-katolske Biskop i Przemysl Dr. Kocolowskyj, der er en rolig Mand, der aldrig har beskæftiget sig med Politik, kommer der hver Dag en polsk Patrulje og foretager Husundersøgelser. De tiltaler ham altid med Du, fornærmer ham og truer med at skyde ham.

Unionskirkens øverste Dignitar i Galizien, Grev An-

dreas Szeptyckyj hører ogsaa til Polakkernes Arrestanter. Siden Slutningen af forrige Maaned er han konfineret i sit Palads i Lemberg. Grunden hertil er, at han, da Pilsudski opholdt sig i Lemberg, vilde klage over de Voldshandlinger, Ukrainerne var Genstand for, og derfor søgte at faa en Sammenkomst med den polske Præsident. Foran den ukrainske Dignitars Palads paa Georgspladsen staar der en polsk Patrulje. Hvis nogen forsøger paa at komme ind til Metropolitten, bliver han truet med øjeblikkelig Fængsling. Ingen bliver indladt. Patruljen har strenge Ordre til at bevogte Metropolitten og ved alle Midler hindre, at han forlader Paladset.

Den Behandling, Polakkerne lader Unionskirken blive til Del, giver et fortræffeligt Indblik i, hvorledes de har tænkt sig at udbrede Vestens Kultur i det barbariske Østen!

Paa hele det okkuperede Terræn er de ukrainske Embedsmænd afskedigede og erstattet med Polakker.

Men da Polakkerne ikke disponerer over tilstrækkeligt Personale, er de tvunget til hist og her, hvor der er Tale om underordnede Stillinger, at besætte disse med Embedsmænd af ukrainsk Nationalitet. Dette sker dog kun paa den Betingelse, at vedkommende aflægger en Troskabsed til den polske Stat, skønt der endnu ikke er truffet den afgørende Bestemmelse om Østgaliziens politiske Fremtid. Samtlige Folkekommissærer er ogsaa blevet tvunget til at aflægge en saadan Ed.

IV.

HAR alle disse Voldshandlinger kun været Resultatet af Soldaterregimentets vilde Udskejelser?

Stod den nuværende polske Regering ikke bag denne Udryddelseskampagne mod det ukrainske Folk i Østgalizien?

Dette kan der næppe være nogen Tvivl om.

Polakkernes sidste Middel i deres Bestræbelser for at annektere Østgalizien, er en planmæssig Kolonisering med polske Elementer — ganske paa samme Maade, som Preussen i sin Tid indførte Tyskere i Polen. Ganske vist bestræbte Polakkerne sig allerede under den østrigske Regering for at kolonisere med Polakker ved at udvirke frivillig Parcellering og ved Hjælp af de store Len- og Stamhuse. Men nu føler de sig først fuldstændig som Herrer, siden den polske Stat er oprettet, og Østgalizien er udleveret til dem for, at de kan opretholde „Lov og Orden",

Netop for Tiden forhandles der i Landdagen i Warschau om en Agrarreform, som meget betegnende indeholder følgende Bestemmelser:

Udstykning af de store Godser er forbudt, Udstykning kan kun foretages af de saakaldte polske Koloniseringsmyndigheder. De parcellerede Grunde kan afhændes til rette Vedkommende i nedennævnte Rækkefølge:

Først af alle er de Folk, der staar i Tjeneste hos de polske Godsejere (Erfaringen viser, at de gennemgaaende tilhører den polske Nationalitet) berettigede til at købe den udstykkede Jord, derpaa følger polske Legionærer og Invalider, og først som Nr. 4 kommer Bønderne, der bor paa Stedet, i Betragtning; her er der oven i Købet tilføjet den Klausul, at der kun kan overlades disse sidste parcellerede Grunde, naar dette ikke staar Statens Interesser i Vejen.

Hvad Hensigten er med alle disse Bestemmelser i Østen, og specielt i de ikke-polske annekterede Egne, behøver ingen nærmere Forklaring.

V.

I den sidste Halvdel af Juli Maaned har Fredskonferencens Generalsekretær meddelt Formanden for den ukrainske diplomatiske Mission i Paris, H. Sydorenko, Konferencens Beslutning om, at Østgalizien skal tildeles den polske Stat. Denne Underretning har den ukrainske Mission straks besvaret med en Protestnote, hvori der henvises til, at Østgaliziens ukrainske Nationalforsamling den 3' Januar 1919 énstemmigt besluttede at tildele Stor-Ukraine Østgalizien, at Østgaliziens Forening med Stor-Ukraine den 21' Januar højtideligt blev proklameret i Kiev, at hele Østgaliziens Befolkning fastholder denne Forening, at Østgaliziens Okkupation ved Hjælp af den Hallerske Armé kun kan betragtes som en Voldshandling overfor næsten 4 Millioner Ukraineres klart og højtideligt udtalte Forlangende, at man protesterer mod denne Voldshandling, og at man med alle Midler vil kæmpe for, at dette Forlangende opfyldes.

Protestnoten lyder i sin Helhed:

Deres Excellence!

Den ukrainske Republiks Delegation ved Fredskonferencen har herved den Ære at bekræfte Modtagelsen af Meddelelsen af 11' ds., der indeholder det Højeste Raads Afgørelse, lydende paa, at »den polske Regering skal bemyndiges til at oprette en Civil-Regering i Østgalizien«.

Refererende sig til alle forudgaaende Erklæringer angaaende Østgalizien, især til Deklarationen af 2' ds., affattet i Henhold til det Højeste Raads Afgørelse, hvorefter: »Republikens Polens Tropper bemyndiges til at fortsætte deres Operationer indtil Floden *Zbrucz*«, har den ukrainske Republiks Delegation den Ære at erklære som følger:

1) Det ukrainske Folk i Østgalizien, der udgør mere

end 70 pCt. af dette Lands Befolkning, proklamerede den 19' Oktober 1918 i Forstaaelse med de ukrainske Folk i *Bukovina* og *Ungarn,* gennem sit Nationalraad, der bestaar af Deputerede fra det østrigske Parlament, Deputerede fra den galiziske og bukovinske Landdag, valgt efter almindelig Valgret, og af Delegerede fra ukrainske politiske Partier, at det vilde skille sig ud fra alle andre Folk i Østrig-Ungarn.

Den 1' November 1918 har det ukrainske Nationalraad overtaget Regeringen i Østgalizien og de andre ovennævnte Territorier og har af disse Territorier dannet Republikken Vest-Ukraine.

Den 3' Januar 1919 besluttede det ukrainske Nationalraad enstemmigt at forene Republikken Vest-Ukraine og den ukrainske Republik, der er opstaaet paa det gamle *Ruslands* Ruiner, til én Stat.

Den 22' Januar blev paa St. Sofia Pladsen i *Kiev,* Republikken Ukraines Hovedstad, de to Republikkers Forening højtideligt proklameret.

Paa denne Maade er Østgalizien ifølge Folkets Ønske blevet en Del af Republikken Ukraine.

2) Den polske Republik har ført Krig mod den ukrainske Republik for at erobre Galizien, hvor den polske Befolkning kun udgør 16 pCt., og hvor det polske Bureaukratis Herredømme under det østrig-ungarske Monarki udelukkende blev opretholdt af Dynastiet Habsburg og den østrigske Regering. Polakkerne har her vist ganske uberettigede imperialistiske Hensigter, der staar i Modstrid til de Principper, de allierede Magter har proklameret, og de fortjener den strengeste Dadel for deres Handlinger.

3) Det højeste Raad, der ved sin Afgørelse af 19' Marts 1919 opfordrede de to paagældende Parter til at slutte en Vaabenstilstand, har erklæret, at »det vilde:

1. høre en Fremstilling af begge de nævnte Parter angaaende deres territoriale Krav,

2. mægle i *Paris* mellem de ukrainske og polske Delegationer eller underhandle med en dertil kvalificeret Repræsentation, som Parterne vilde vælge, som Mellemmand, for at gøre Vaabenhvilen til en Vaabenstilstand«.

4) Beslutningen om Vaabenhvilen fandt ikke Sted. fordi den polske Delegation forkastede den ukrainske Regerings Forslag, og fordi det Højeste Raad ikke paalagde Regeringen at udføre de Bestemmelser, som var blevet taget.

Bestemmelsen om Vaabenstilstanden fandt ikke Sted, fordi den polske Regering forkastede Vaabenstilstands-Forslaget, der blev forelagt de to Parter af en interallieret Kommission og accepteret af Ukrainerne, og det Højeste Raad paalagde ikke Polakkerne at modtage dette Forslag.

Fremstillingen af de territoriale ukrainske Krav angaaende Østgalizien blev ikke paahørt af det Højeste Raad.

Præsidenten for den interallierede Kommission for den ukrainsk-polske Vaabenstilstand, General Botha, erklærede til den ukrainske Delegation under Kommissionsmødet den 8' Maj 1919, at det Højeste Raad havde besluttet først at ville paahøre Fremstillingen af begge Parters territoriale Krav, efter at Vaabenstilstanden var sluttet.

5) Det Højeste Raads Beslutning af 19' Marts 1919 ver henvendt til begge Parter.

Man kunde heraf slutte, at det Højeste Raad vilde protegere den Part, som underkastede sig Beslutningen og anse den anden Part, som ikke underkastede sig den, for skyldig.

Men det Højeste Raad stillede sig solidarisk med den Part, der ikke bifaldt Beslutningen af 19' Marts 1919, og uden at høre Ukrainerne, holdt det sig udelukkende til sine Underhandlinger med Polakkerne og bemyndi-

gede den polske Regering til at besætte Østgalizien og der oprette en Civil-Regering.

6) Østgaliziens Overgivelse til Polakkernes Okkupation og Administration er en Krænkelse af det ukrainske Folk i Østgaliziens Vilje — det har fastslaaet sine Ønsker om at være en Del af den ukrainske Republik — og gør Indgreb i den ukrainske Republiks Integritet, da Østgalizien danner en autonom Provins af denne Republik.

Overgivelsen af Østgalizien til den polske Republiks Okkupation og Administration er i Strid med de Principper, der er proklameret af Ententen, fordi et Lands Skæbne her ikke bestemmes i Overensstemmelse med Landets ukrainske Majoritets Ønske, men af Interesse for den polske Minoritet; man overgiver herved ukrainsk Land og ukrainsk Folk til det polske Oligarkis Herredømme.

Overgivelsen af Østgalizien til den polske Republiks Okkupation og Administration overlader et krigsførende Parti, Ukrainerne, til det andet Partis, Polakkernes Naade. Polakkerne gør alt, hvad der staar i deres Magt, for at ødelægge det ukrainske Element saa meget som muligt og at sætte sig i Besiddelse af Landet. Den polske Fremgangsmaade i Østgalizien illustrerer — saaledes som den ukrainske Delegation i sin Note af 11' ds. har haft den Ære at gøre Fredskonferencen bekendt med — tilstrækkeligt, om end ufuldstændigt, Polakkernes Opførsel.

Overgivelsen af Østgalizien til den polske Republiks Okkupation og Administration gør det umuligt for det ukrainske Folk at udøve Selvbestemmelsesretten, saaledes som det Højeste Raad i sin sidste Beslutning lover den skal udøves i Fremtiden; thi den polske Regering sidder inde med hele Magten i Østgalizien og kan benytte alle Midler til at forhindre det ukrainske Folk i at udøve denne Ret. Under Sejrherrens Overherredømme kan

man ikke tale om den overvundnes frie Dispositioner.

7) Den ukrainske Republiks Delegation nedlægger herved den højtideligste Protest i Republikken Ukraines Navn, i det ukrainske Folks Navn, imod Overgivelsen af Østgalizien til den polske Republiks Okkupation og Administration.

Den ukrainske Republiks Delegation har den Ære at erklære, at der kun er én Maade at afgøre det østgaliziske Spørgsmaal paa i Overensstemmelse med Princippet om Folkenes Selvbestemmelsesret, der er proklameret af Ententemagterne, og overenssteinmende med de Løfter, det Højeste Raad har givet i sin Beslutning af 19' Marts 1919: at befri Østgalizien fra Polakkernes Okkupation og give det ukrainske Folk i dette Land Mulighed for i Frihed at disponere over sig selv, d. v. s. give det Mulighed for at forene sig med den ukrainske Republik, der har givet Minoriteterne fuldstændig sikre Garantier.

(Signeret) *Sydorenko* m. p.
Præsident for den ukrainske Republiks Delegation.

Et Par Dage senere indbød Komissionen for polske Anliggender ved Fredskonferencen den ukrainske Delegation for sammen med Polakkerne at deltage i Forhandlinger om Østgaliziens Organisationsstatut. Den ukrainske Delegation afslog denne Indbydelse under Henvisning til, at Østgalizien er en Del af den ukrainsk Folkerepublik, der kun foreløbigt og imod al Lov og Ret er besat af polske Tropper, og at man derfor ikke kunde tilkende Polens Repræsentanter nogensomhelst Ret til at blande sig i Østgaliziens indre Anliggender.

Hvad disse to Akter angaar, har det ukrainske Folk klart og tydeligt udtrykt sit Standpunkt i denne Sag. At Østgalizien skulde tildeles Polen, vil det aldrig give sit Samtykke til. Østgalizien har i tre Aar været Ope-

rationsfelt for de største Kampe i Verdenskrigen, tre Gange har de russiske og østrigsk-tyske Tropper under haarde Kampe marscheret gennem Østgalizien. Et Hundrede Tusinde Mennesker er gaaet til Grunde, et andet Hundrede Tusinde har tilbragt Aar — og mange hensidder endnu i Dag — i Tellerkofs og Ungarns forfærdelige Fængsler, i Sibiriens Sne og Turkestans hede Lande, *fordi* de værgede sig mod fremmed Undertrykkelse; Byer og Landsbyer er fuldstændig ødelagt, saa at Tusinder af Mennesker endnu den Dag i Dag bor som vilde Dyr i interemistiske Skyttegrave og i Skovene; Markerne er ikke tilsaaede, da der intet Frø var, i hele Landet raser der Epidemier af Sult og Tyfus, der er ingen Fabrikker i Landet, og da der ingen Trafikmidler er, er der ingen Tilførsel af Varer. Folk gaar derfor omkring uden Klæder og Sko, og trods alt dette er Krigen endnu ikke ophørt, og de galiziske Ukraineres bedste Sønner kæmper mod Bolshevikerne paa den russiske Front; da Krigen mod Polen udbrød, gik enhver, der blot var i Stand til at bære Vaaben, gammel eller ung, i Alderen fra 14—50 Aar, hungrende og uden det nødtørftigste, i Krig for at forsvare Friheden med sit eget Liv.

Fem Hundrede Aar har dette Folk levet i Slaveri, men nu vil det engang være frit. Det viger nok for Hallers Overmagt, men det hviler ikke ud, det gaar til den anden Front for at kæmpe mod Bolshevikerne, thi det forstaar fuldt ud, at i denne Kamp drejer det sig om Liv eller Død. Det ukrainske Folk vil ikke mere taale fremmed Herredømme, det vil kæmpe og blive ved med at kæmpe, indtil det har opnaaet Uafhængighed, selv om Kampen skal vare i Aartier.

VI.

SELV om der ikke er ydet Fredskonferencens sidste Resolution tilstrækkelig Opmærksomhed i Vestevropa, har Ententens Presse dog ikke været blind for den Uret, der herved tilføjes Østgaliziens Befolkning, og den overser heller ikke den Fare, den rummer for den begunstigede Part i Sagen.

»Le Secolo« skriver f. Eks. følgende Artikel med Titlen »Konferencens sidste Uretfærdighed«:

»Man husker sikkert, at Konferencen for nogle faa Uger siden bemyndigede Polen til at okkupere Østgalizien militært. Der var nogle, der var saa naive at tro, at dette ikke betød, at man anerkendte Polakkernes Overherredømme over den ukrainske Befolkning; for at slaa enhver Tvivl ned, foreligger imidlertid det officielle Dokument .....

Det er vanskeligt at finde et lignende Eksempel paa groft diplomatisk Hykleri. Samtidig med, at man anerkender et Folks Ret til Selvbestemmelse, burde man under Kontrol af Stormagterne give det Tilladelse til at stemme frit, saaledes som det er sket i Schlesien, i Øst-Preussen og i Slesvig. Imens giver man uden videre Polakkerne Østgalizien, og den eneste Betingelse, der foreligger, er, at Landet paa et endnu ikke fastsat Tidspunkt — et Tidspunkt, der maaske er ganske ubestemmeligt — faar et vagt Selvstyre.

Det er den største Voldshandling mod de nationale Rettigheder, Konferencen endnu har begaaet. Der kan ingen Tvivl være om, at Østgalizien er ukrainsk. Man kan udvide eller indskrænke Territoriet, men Galizien er og bliver anti-polsk, hvad den blodige Kamp mod Legionhærene fra Warschau tydeligt beviser.

Konferencen har selv erkendt, at Galiziens Befolkning ikke er polsk, derfor lovede man den Autonomi, men betingede sig samtidig Retten til at disponere over

dets Skæbne. Dette lader sig kun forklare ud fra et strategisk Synspunkt, ligesom Spørgsmaalet om Tyskerne i Bøhmen, eller et økonomisk, som Spørgsmaalet om Saar.

Det, Konferencen har til Hensigt ved at overlade Millioner af Ukrainere til Polen og Cheko-Slovakiet, er at arrangere en Forbindelse mellem disse og Rumænien og skabe en Barriere mellem det nye Tyskland og det nye Rusland. Det er den samme bekymrede Tankegang, som har dikteret Donau-Konføderationen, det vil sige de anti-germanofile Stater, som om man paa dette Tidspunkt skulde kunne foreskrive eller blot forudse de nye Staters Standpunkt. Dette Standpunkt er endnu ukendt for den fremtidige evropæiske Ligevægt.

Imidlertid kan der ikke være Tvivl om, at Konferencen vedtager den samme Beslutning for Hvide Rusland og for Lithauen, som de har vedtaget for Galizien, skønt disse Folk aabent har udtalt deres Vilje og Hensigt at vise enhver Beslutning om at blive annekteret af Polen tilbage.

Hvad er det dog, man venter sig af denne unaturlige Konstruktion, der vil blive ensbetydende med et nyt Østrig mod Øst? Er det muligt, at polske Patrioter lader sig blænde af Udsigten til et udstrakt Kejserrige?

Nu til Dags bestaar en Stats Styrke ikke i dens Udstrækning, men i dens Ensartethed; Østrig og Rusland staar som Eksempler herpaa. Det nye Stor-Polen vil ikke blive et stærkt Polen, dersom Konferencens Afgørelse ikke bliver forandret. Det vil blive en kraftesløs Stat, udspejdet af Millioner af Tyskere i det Indre; udefra truet af sine Naboer.

Mon den bedre end i det attende Aarhundrede vil kunne modstaa et russisk-tysk Angreb, som denne Gang ikke vil faa rene dynastiske Interesser som Grund-

lag, men som vil komme i Skikkelse af et mægtigt Folkeoprør?«

At Østgalizien er tildelt Polen, er ganske naturligt en stor Fare for den nyopstaaede polske Stat. Polens Befolkning paa 20 Millioner Mennesker, hvoriblandt der bor omtrent 4 Millioner Jøder, som Polakkerne paa Grund af de bekendte Jødepogromer lever i Fjendskab med, vil næppe kunne enes med en yderligere Tilvækst af 2 Millioner Tyskere, 4 Millioner Ukrainere, foruden Hviderussere og Lithauere. Det er Folkene i de Lande, som den polske Imperialisme ønsker skal tilhøre Polen. Det bliver nødvendigt for den polske Stat at arbejde stærkere, med større Energi og i længere Tid, inden den naar at organisere sig indenfor sine territoriale Grænser. Klasseforskellen er for stor, Utilfredsheden mellem Befolkningen for mægtig. Da Østgaliziens Skæbne var under Diskussion i den polske Landdag, advarede ikke alene Socialistføreren Dorzynskyj, men ogsaa Højremanden Niedziatkovski Landdagen udtrykkeligt mod den Fare, denne imperialistiske Politik er for den polske Stat.

O. MAIDANJUK
STOCKHOLM, SWEDEN

Oscar Fraenckel & Co., København.